BIBLIOTHECA CIVITATIS BUDAPESTIENSIS

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: Viték Szegedy László

Cím: Pestszenterzsébet dolgozik

Forrás: Függetlenség

Bp. (Hely) | 1942 III. 8. (Idő) | (Köt. v. füz.) | (Oldal)

Osztályozás

Tárgy 725.091

Hely

Idő 1942

Személy

Pestszenterzsébet dolgozik és bízik a győzelemben

A lakosság a közlekedésre panaszkodik, a polgármester a jövő terveiről beszél

Kora reggel van, most ébredezik a főváros. Pestszenterzsébeten vagyunk s ahogy elnézünk Budapest felé, szürke ködfoszlányokat látunk úszni a házak felett. A gyárakban most fűtik be a kazánokat és a kémények vastagon ontják a sűrű, fekete füstöt.

A villamosmegállónál többen állanak. Munkásemberek. Pestszenterzsébet a legnagyobb város Budapest környékén, lélekszáma a legutóbbi népszámlálás adatai szerint Ujpestet is túlhaladta. A város 76.000 lakosának halvan százaléka munkás, akik budapesti, csepeli, budafoki, újpesti gyárakba járnak dolgozni. Hajnalban kelnek, este térnek vissza.

Most fázódva topognak itt a villamos-sín mellett, mert úgy látszik, néhány napra feléledt a tél. A szürke némaságban hallgató házak között hideg szél fütyül.

A villamos...

Nem is beszélnek másról, mint a villamosról. A közlekedésről. Erzsébetet — ahogy ők röviden mondják — három villamosvonal köti össze a fővárossal. Van egy negyedik is, de ez csak a Közvágóhídig közlekedik. A 30-as és a 32-es bemegy egészen a Boráros-térig s nappal ez a legforgalmasabb útvonal. Ilyenkor reggel s aztán este azonban az 51-es vonalon utaznak a legtöbben. Öt-hat kocsival közlekedik ezekben az időszakokban a járat, hogy ne legyen nagyobb tennakadás.

Az a panaszuk, hogy ezen az *igen fontos útvonalon csak egy sinpáron jár a villamos s az ellenkező irányú forgalmat kitérőkkel oldották meg.* Az elég gyakori balesetek miatt megtörténik azután, hogy a kocsik leállnak s az egyes járatok ilyenkor természetesen nem mernek elindulni a kitérőkről. Előfordul, hogy hosszú ideig ide és vissza szünetel a forgalom. És ha a baj éppen a reggeli munkábaindulás idején történik, *a 15—20 perces egyhelyben rostokolás éppen elég ahhoz, hogy elkéssenek a gyárból.* Pedig vannak üzemek, ahol semmiféle igazolást nem fogadnak el.

Ezekről esik szó ott a villamosmegállónál a hüvös, hajnali szürkületben. Beszélnek még a kenyérről, a zsírról és a cipőről is. A politika is szóbakerül. De aztán jön a villamos és minden problémájukkal együtt elviszi őket.

Reggel a városban

Az utcák megtelnek emberekkel. Fejkendős asszonyok kosárral a karjukon sietnek a boltba, piacra. Férfi sehol sincs, a két kenyérkereső kéz azóta már megkezdte a munkát valahol Csepelen vagy Budafokon. Akik itt az utcákon járnak, tisztviselők vagy öreg nyugdíjasok. Néhol gyerekek mennek összekapaszkodva, iskolába sietnek.

A munkások legtöbbje csak estére jön haza s így itthon töltött szabadidejük alig van. *Azokat, akik megértették az idők szavát s nyiltan a nemzeti gondolat mellé állottak, a Nemzeti Munkaközpont itteni szervezete gyüjtötte össze egy táborba.* Hetenkint többször összejönnek, értekezleteket tartanak s kulturális, szórakoztató előadásokat rendeznek, hogy azt a kis szabadidejüket is jobban és hasznosabban töltsék el.

Jancsovits Béla városgazda, a szervezet elnöke, beszél a helybeli munkásság panaszairól. Bizonyára nem véletlen, hogy *most is a közlekedési problémák kerültek elő.* Az elnök elmondja, hogy mások is, de a Pacsirta-telepen lakók leginkább, *azt kérik, hogy a 31-es járatot hosszabbítsák meg a Boráros-térig.* Ők esnek ugyanis legmesszebb a fővárostól s reggelenkint a Közvágóhidon az átszállással igen sok idő telik el. Ebben az időtájban itt nagy a forgalom: a Soroksár, Ráckeve, Taksony, Tököl felől jövők mind itt szállnak át.

A László-telepiek és a Kossuth-falvalak is villamost kérnek, mert most feléjük egyáltalában nincs közlekedés. Ez a város legfiatalabb része s a járatokat leginkább a régi Pesterzsébeten építették csak ki. Ők is és a többiek is kérik a Határ-úton és az Alsóhatár-úton egészen Kispestig és Pestszentlőrincig a villamosvonalak kiépítését, hogy ne kelljen nagy kerülővel bemenniük a Boráros-térre s ezzel még jobban megterhelni a már amúgy is túlzsúfolt nagykörúti forgalmat.

A cél: kertes, virágos lakótelep

Felkerestük hivatalában Zsolgya Árpád műszaki tanácsnokot, a város műszaki ügyosztályának vezetőjét, aki a következőket mondotta:

— Bár Pestszenterzsébet a legfiatalabb város Budapest környékén, mégis büszkén mondhatjuk, hogy közművek terén minden tekintetben elértük a nagyobb városokat. A vízvezetéki és csatornázási munkálatok a fontos helyeken már mindenütt készen vannak s mindig ujabb és ujabb munkákba fogunk bele.

— A villanyhálózatot teljesen kiépítettük, úgyhogy most már a legkisebb és legeldugottabb telephez is eljutott a villanyáram. Mióta a várost a Közmunkák Tanácsának hatáskörébe utalták, még nagyobb lendülettel indult meg a munka és büszkén mondhatom, hogy az egész országban elsőnek Pestszenterzsébet dolgozta ki a városfejlesztési tervet, mit azóta a Tanács is jóváhagyott. A jövőben tehát sorra kerül a részletes városrendezés is.

— Tekintettel arra, hogy a lakosság nagyrésze munkásokból áll, a városfejlesztést is olyan irányelvek szerint kell végrehajtani, amelyek szem előtt tartják Pestszenterzsébetnek ezt a jellegét. Ezek a munkások nem itt helyben dolgoznak, hanem bejárnak munkába Budapestre s más, a környéken lévő üzemekbe. *A városnak tehát tulajdonképpen lakótelep a jellege* s az a tervünk, hogy a városrendezéssel kapcsolatosan egy-két utcától eltekintve kertes, virágos lakóteleppé épitsük ki Pestszenterzsébetet.

Példás közellátás

A város közellátását *Ojtozi* Miklós tanácsnok szervezte meg, *a szakemberek és a közönség egyöntetű véleménye szerint: kitünően.* Mindenki azt emlegeti errefelé, hogy Pestszenterzsébet közellátásáról példát vehetne sok más város. A kartotékrendszer felállításával teljesen áttekinthetővé tették az egész kérdést s a szép elgondolás mégsem fulladt bele a bürokráciába.

Ojtozi Miklós tanácsnok, az osztály vezetője *a hivatalos időn túl is bárkit szívesen fogad s minden hozzáforduló kérését, panaszát meghallgatja.* Ez nagyban hozzájárul aztán ahhoz, hogy minden panaszt a legrövidebb időn belül sikerül teljes megelégedésre elintézni.

Romy Arisztid helyettes polgármestert kerestük fel ezután, aki a jövő terveiről beszélt.

— Pestszenterzsébet erősen fejlődő város — mondotta —, mindössze 18 éves és mint nagyközség is, alig félévszázados multra tekinthet vissza. Ami a jövő terveit illeti, *elsősorban meg kell említeni, hogy ebben az évben építjük fel a Leventeszékházat és a polgári fiúiskolát, egyenként hatszázezerpengős költséggel.* Ezzel nagy hiányt pótolunk, mert erre a polgári iskolára már régen szükség lenne. A Szabó-telepen lakók is évek óta várnak arra, hogy iskolát kapjanak. *Ebben az esztendőben itt is új elemi iskolát építünk.* A városban 54 elemi iskolai osztály hiányzik s ezzel alig 8—12 osztályt tudunk pótolni. A kultuszminiszteri rendelet alapján a Háziipari Foglalkoztató Tanfolyam részére is helyiséget építünk. Mindezekhez megvan az anyagi fedezet s a költségvetést a képviselőtestület már megszavazta.

Hatvanezer pengő költséggel új szükséglakásokat építenek

A polgármesterhelyettes a továbbiakban elmondja, hogy *a város hetvenezer pengő költséggel új szükséglakásokat épít.* Az Országos Nép- és Családvédelmi Alap pedig a Közjóléti Szövetkezettel karöltve a már meglévő 25 kertes családi házon kívül az idén újabb 25, esetleg 50 házat épít a sokgyermekes munkáscsaládoknak. Érdemes megemlíteni, *hogy a pestszenterzsébeti Közjóléti Szövetkezet több, mint egymillió pengő évi költségvetéssel dolgozik.* Ez igen nagy szám, hiszen a város költségvetése is alig éri el a három milliót.

— Az a tervünk, — folytatja *Romy* Ariztid, — hogy *a jövőben a különféle leventeintézményeket a lehetőséghez képest kifejlesszük.* Uj löteret s további leventeotthonokat építünk. A téglagyári tavon pedig leventeuszodát létesítünk. Ezeken kívül befejezzük a szülőotthon és a tüzoltólaktanya kibővítését.

— Ami a messzebb jövő terveit illeti, meg kell említenem a Városháza megnagyobbítását, új polgári leányiskola és leánygimnázium építését. Szükség van középfokú kereskedelmi iskolára és iparos tanonciskolára is. Számos elemi iskolára van még szüksége Pestszenterzsébetnek, új tüzoltólaktanyára, új vágóhídra, közfürdőre. Meg lehetne építeni a mai Földvári-féle sós-jódos forrás felett a minden tekintetben korszerű fürdőépületet. A közművekkel kapcsolatosan pedig csak azt mondhatom: *még sok csatornára, még sok vízvezetékre és még sok utcaburkolatra van szükség.*

— Kulturális téren első célunk színház építése. Nincs kultúrházunk és nincs múzeumunk sem. —

— Bízunk abban, hogy az a harc, amelyet derék honvédeink messze Szovjetföldön vívnak az ellenséggel, a mi győzelmünkkel végződik. Elkészülünk arra is, hogy a háború után a sok munkáskéz megint munkát kapjon. Pestszenterzsébet nagy városfejlesztési programjával gondoskodott arról, hogy a győzelmes harc után mindenütt megfelelő munkaalkalom várja hazaérkező katonáinkat!

*

A Szent Erzsébet-templom tornyában delet harangoznak. A sarkokon sárga plakátokat olvasnak az emberek. A polgármester szól a város közönségéhez:

„Kérem, hogy viseljék szívükön szegényeink sorsát, ne engedjék, hogy anyagi eszközeink elégtelensége miatt bárkit is fagyhalál érjen Szent Erzsébet városában, ne engedjék, hogy valaki is nyomorultan pusztuljon el amiatt, mert nem volt meg neki az imádságbeli mindennapi kenyere".

Pestszenterzsébet gondoskodik azokról is, akik tehetetlenségük miatt nem tudnak dolgozni.

VITÉZ SZEGEDI LÁSZLÓ